

Súd: Okresný súd Galanta
Spisová značka: 17C/29/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2313223772
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marianna Hostovecká
ECLI: ECLI:SK:OSGA:2014:2313223772.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Galanta, v konaní vedenom pred sudkyňou JUDr. Mariannou Hostoveckou, v právnej veci navrhovateľa: KLARTEC, spol. s r.o., so sídlom 917 01 Trnava, Mikovíniho 8, IČO: 36 231 355, zast. JUDr. Róbertom Faturom, advokátom so sídlom 017 01 Považská Bystrica, Centrum 18/23, proti odporcom: v 1./ rade: B. S., rod. L., nar. X. XX. XXXX, bytom XXX XX M. Ú., R. XXX/XXX, v 2./ rade: K. V., nar. X. XX. XXXX, bytom XXX XX M. V. č. XXX, o odporovateľnosť právneho úkonu, takto

rozhodol:

Súd návrh zamieťa.

Odporcom v 1./ a v 2./ rade súd náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Dňa 10. 9. 2013 bol súdu doručený návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal, aby súd určil neúčinnosť právneho úkonu voči navrhovateľovi a to kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi odporkyňou 1/ ako kupujúcou a predávajúcim V. L., ktorej predmetom je predaj rodinného domu so súp. č. XXX, postaveného na parc. registra „E.“ č. XXXX/XXX, k. ú. M. V., zapísaného na LV č. XXXX vedeného Správou katastra Galanta (v súčasnosti Okresným úradom Galanta, katastrálny odbor), ktorá bola zavkladovaná pod M. XXX/XXXX zo dňa 29. 3. 2012.

Svoj návrh navrhovateľ odôvodnil tým, že navrhovateľ má v zmysle rozsudku Okresného súdu Galanta pod spisovou značkou 3T/18/2013 zo dňa 13. 3. 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 13. 3. 2013, keď si pohľadávku voči V. L., narodenému XX. X. XXXX vo výške 42 132,91 eura. Pohľadávka vznikla z titulu náhrady škody a to v roku 2011, keď Milan Uherčík ako konateľ spoločnosti UHERČÍK, s.r.o., zmaril uspokojenie svojich veriteľov tým, že odstránil časť svojho majetku. Týmto konaním v mesiacoch november a december 2011, keď V. L. použil sumu 350 000, - eur na vlastnú potrebu, spôsobil navrhovateľovi škodu vo výške 42 132,91 eura, ktorej náhradu bol navrhovateľ oprávnený od V. L. požadovať. Uvedeným rozsudkom bol nárok navrhovateľa na náhradu škody deklarovaný. Navrhovateľ sa návrhom na začatie exekúcie zo dňa 3. 4. 2013 domáhal uspokojenia svojej pohľadávky cestou exekučného konania, avšak bezvýsledne. Navrhovateľ sa z katastrálneho portálu dozvedel, že dlžník - V. L., ktorý má voči navrhovateľovi záväzok, previedol svoj majetok - rodinný dom špecifikovaných v predchádzajúcom odseku, ktorého vlastníkom preukázateľne bol. Dlžník ako predávajúci uzavrel s odporkyňou 1/ kúpnu zmluvu na predaj vyššie uvedeného rodinného domu. Vklad vlastníckeho práva bol povolený dňa 31. 1. 2012. Následne odporkyňa 1/ previedla vlastnícke právo k uvedenému rodinnému domu na odporcu 2/ a to kúpnu zmluvou, ktorej vklad bol povolený dňa 29. 3. 2012. Právne svoj návrh navrhovateľ oprel o ustanovenia § 42a a § 42b Občianskeho zákonníka (OZ). Odporkyňa 1/ je osobou, ktorá s dlžníkom dojednala odporovateľný právny úkon a zároveň je osobou blízkou. V prípade úkonu dlžníka uskutočnených s osobou blízkou platí vyvráťiteľná domnienka, že táto osoba poznala

úmysel dlžníka ukrátiť jeho veriteľov, pričom dôkazné bremeno preukázania opaku je na strane blízkej osoby. Odporca 2/ je singulárnym právnym nástupcom odporkyne 1/, t. j. treťou osobou v zmysle § 42b ods. 3 OZ, keďže odporkyňa 1/ previedla na túto osobu vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti. Navrhovateľ má voči dlžníkovi vymáhateľnú, respektíve v súčasnosti vymáhanú pohľadávku vo výške 42 132,91 eura s príslušenstvom. Dlžník právnym úkonom - uzavretím kúpnej zmluvy zmenšil svoj majetok, čo má za následok, že navrhovateľ nemôže dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z tohto majetku dlžníka. Navrhovateľ sa domnieva, že predaj nehnuteľnosti bol uskutočnený bez primeraného protiplnenia, účelovo, s cieľom ukrátiť uspokojenie jeho pohľadávky. K uvedenému nasvedčuje aj fakt, že dlžník aj napriek predaju svojho rodinného domu v ňom stále, aj so svojou rodinou, býva a pozemok, na ktorom je rodinný dom postavený, je vo výlučnom vlastníctve manželky dlžníka.

Odporkyňa 1/ sa k návrhu vyjadrila písomným podaním, doručeným súdu dňa 3. 12. 2013, v ktorom uviedla, že je sestrou dlžníka V. L., ale nie je pravdou, že poznala úmysel svojho brata ukrátiť veriteľov, keď s ním uzatvárala kúpnu zmluvu. V roku 2010 odporkyňa 1/ uzatvorila s dlžníkom zmluvu o pôžičke, na základe, ktorej mu previedla finančné prostriedky v sume 50 000,- eur. Ako dôvod pôžičky dlžník uviedol súkromné dôvody, ktoré vôbec nesúviseli s jeho podnikaním. Odporkyňa 1/ nedisponovala informáciami v súvislosti s podnikaním dlžníka a ani sa o tieto skutočnosti vôbec nezaujímal. Mala jediný záujem, aby jej dlžník peniaze včas vrátil. Nakoľko sa blížil termín splatnosti a dlžník nemal finančné prostriedky na vrátenie dlhu odporkyne 1/, odporkyňa 1/ mu sama navrhla, aby na ňu previedol rodinný dom, ktorý má v bezpodielovom spoluvlastníctve so svojou manželkou a tým dôjde k započítaniu vzájomných pohľadávok a vec bude považovať za uzavretú. Odporkyňa 1/ nepoznala ani napriek tomu, že vynaložila náležitú starostlivosť, finančnú situáciu svojho brata a už vôbec nepredpokladala, že prevodom vlastníckeho práva k rodinnému domu by mohlo eventuálne dôjsť k znemožneniu uspokojenia pohľadávky veriteľa dlžníka - navrhovateľa. V čase uzatvorenia zmluvy o pôžičke medzi odporkyňou 1/ a dlžníkom pohľadávka navrhovateľa neexistovala, ako ani zmluvný vzťah navrhovateľa s veriteľom. Je teda nepochybné, že uzavretím kúpnej zmluvy zo dňa 31. 1. 2012 nedošlo k naplneniu skutkového stavu uvedeného v ustanovení § 42a OZ. Z uvedeného vyplýva, že úmysel dlžníka ukrátiť uspokojenie veriteľa - navrhovateľa v tomto prípade absentoval. Odporkyňa 1/ z uvedeného právneho úkonu nemala žiaden majetkový prospech, tak ako sa mylne domnieva navrhovateľ. Vzhľadom k uvedenému žiadala návrh v celom rozsahu zamietnuť

Odporca 2/ sa vyjadril písomným podaním, doručeným súdu dňa 5. 12. 2013. Uviedol, že z právneho úkonu - kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi odporkyňou 1/ a odporcom 2/ nemal žiaden majetkový prospech tak, ako sa mylne domnieva navrhovateľ. Nemal žiadnu vedomosť o okolnostiach odôvodňujúcich odporovateľnosť predmetného právneho úkonu. Dlžníka navrhovateľa pozná, no o situácii opísanej navrhovateľom nikdy do doručenia návrhu nepočul. Nepozná podnikateľské aktivity ani finančnú situáciu dlžníka - Milana Uherčíka. Z uvedených dôvodov žiadal návrh zamietnuť.

Súd sa oboznámil s obsahom spisu a listinnými dôkazmi v ňom založených - kúpne zmluvy (spisy Správy katastra Galanta), listy vlastníctva, oznámenie o stave exekučného konania, spis tunajšieho súdu pod spisovou značkou 3T/18/2013, vypočul účastníkov konania a svedka a zistil nasledovný skutkový a právny stav veci:

Zo spisu Okresného úradu Galanta, katastrálny odbor, súd zistil, že dlžník - V. L. uzatvoril spolu s manželkou ako predávajúci s kupujúcou - odporkyňou 1/ kúpnu zmluvu podľa § 588 a nasledujúce OZ na nehnuteľnosť - rodinný dom so súpisným číslom XXX, postavený na pozemku parcela číslo XXXX/XXX, v katastrálnom území M. V., obec M. V., zapísanú na liste vlastníctva číslo XXXX, pričom kúpna cena bola dohodnutá vo výške 50 000, - eur. Podľa článku IV bod 2 kúpnej zmluvy sa odporkyňa 1/ ako kupujúca zaväzuje uhradiť kúpnu cenu k rukám predávajúcich v deň podpisu tejto zmluvy. Zmluva bola podpísaná dňa 30. 1. 2012, pričom rozhodnutím Správy katastra Galanta pod číslom M. XXX/XXXX zo dňa 31. 1. 2012 bol povolený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností k uvedenej nehnuteľnosti a to v prospech odporkyne 1/. Rozhodnutie o povolení vkladu nadobudlo právoplatnosť dňom 31. 1. 2012 a právne účinky vkladu nastali taktiež dňom 31. 1. 2012.

Následne odporkyňa 1/ uzatvorila s odporcom 2/ kúpnu zmluvu, ktorej predmetom je odplatný prevod tej istej nehnuteľnosti, pričom zmluva bola podpísaná v dňa 22. 3. 2012 a vklad vlastníckeho práva bol povolený rozhodnutím Správy katastra Galanta pod M. XXX/XXXX zo dňa 29. 3. 2012, ktorým dňom nadobudlo rozhodnutie aj právoplatnosť a kedy nastali aj právne účinky vkladu.

Pozemok - parc. reg. „E.“ č. XXXX/XXX, na ktorom je postavený rodinný dom so súp. č. XXX, je zapísaný na liste vlastníctva číslo XXXX a jeho výlučnou vlastníčkou je manželka dlžníka navrhovateľa.

Rozsudkom Okresného súdu Galanta pod spisovou značkou 3T/18/2013 zo dňa 13. 3. 2013, bol V. L. - dlžník navrhovateľa, narodený XX. X. XXXX, uznaný za vinného, že ako konateľ a jediný vlastník spoločnosti UHERČÍK, s.r.o., v septembri 2011 uzavrel so spoločnosťou URBI Slovakia, s.r.o., zmluvou o dielo na výstavbu zberného dvora v meste Pezinok. Na tomto základe uzatvoril m.i. aj s navrhovateľom kúpnu zmluvu na dodávku kanalizačných rozvodov a šácht, za prevzatý tovar, za práce na stavbe však uvedeným subjektom nezaplatil, hoci objednávateľ stavby mu uhradil 530 000, - eur. Z tejto sumy jej časť 350 000, - eur, ktorá mu bola vyplatená v novembri a decembri 2011, použil pre vlastnú potrebu. Spoločnosti KLARTEC, s.r.o. Trnava, spôsobil škodu vo výške 42 132,91 eura, teda zmaril uspokojenie svojich veriteľov tým, že odstránil časť svojho majetku a tým spôsobil škodu veľkého rozsahu, čím spáchal zločin poškodzovania veriteľa podľa § 329 ods. 1 písm. a), ods. 5 písm. a) Trestného zákona. Za to mu bol uložený trest odňatia slobody a podľa § 51 ods. 4 písm. c) Trestného zákona je povinný uhradiť spoločnosti KLARTEC, s.r.o. Trnava sumu 42 132,91 eura. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom 13. 3. 2013.

Keďže dlžník navrhovateľovi, aj napriek právoplatnému trestnému rozsudku, neuhradil spôsobenú škodu v určenej výške, navrhovateľ dňa 3. 4. 2013 ako oprávnený podal proti dlžníkovi ako povinnému návrh na vykonanie exekúcie a to exekútorскому úradu v Trenčíne - JUDr. Jozefovi Augustínovi, súdnemu exekútorovi.

Podľa § 132 O.s.p., Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Podľa § 133 O.s.p., Skutočnosť, pre ktorú je v zákone ustanovená domnienka, ktorá pripúšťa dôkaz opaku, má súd za preukázanú, pokiaľ v konaní nevyšiel najavo opak.

Podľa § 135 ods. 1 posledná veta O.s.p., ... Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovanom konaní.

Podľa § 42b ods. 1 až 4 OZ, (1) Právo odporovať právnym úkonom môže uplatniť veriteľ žalobou.

(2) Právo odporovať právnemu úkonu sa uplatňuje proti tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech.

(3) Právo odporovať právnemu úkonu možno uplatniť nielen proti osobám, ktoré s dlžníkom dojednali odporovateľný právny úkon, ale aj proti ich dedičom alebo právnym nástupcom; proti tretím osobám len vtedy, ak im boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právnemu úkonu proti ich predchodcovi.

(4) Právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech.

Aktívne legitimovaný na podanie odporovacej žaloby je veriteľ, ktorý má v čase rozhodovania súdu voči dlžníkovi pohľadávku (akúkoľvek, teda bez ohľadu na to, či je splatná, nesplatná, budúca, vymáhateľná).

Pasívne legitimovaná na základe odporovacej žaloby je osoba, ktorá z takého úkonu mala prospech, a teda aj osoby, v prospech ktorých sa právny úkon urobil. Ako pasívne legitimovaný neprichádza do úvahy dlžník; ten môže prípadne vystupovať ako vedľajší účastník v spore na strane žalovaného.

Podľa § 42a ods. 1 OZ, veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkovými právnymi úkonmi podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený.

Podľa § 42a ods. 3 písm. a) OZ, odporovať možno tiež právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobou jemu blízkou (§ 116 a 117).

Právny inštitút odporovateľnosti slúži na zabezpečenie občianskoprávnej ochrany veriteľa pred takými právnymi úkonmi jeho dlžníka, ktorými sa tento zbavuje majetku za tým účelom, aby sa z neho nemohol uspokojiť jeho veriteľ. Za odporovateľné právne úkony sa považujú tie, ktoré ukracujú pohľadávku veriteľa (in frauden creditoris). Ide o právne úkony, ktorými dlžník (fyzická alebo právnická osoba) znižuje svoj majetok (veci, práva, pohľadávky) do tej miery, že sa tým ukracuje uspokojenie veriteľovej vymáhateľnej pohľadávky. Pokiaľ by teda dlžníkovým právnym úkonom síce došlo k zmenšeniu jeho majetku, ale jeho zostávajúci majetok by nepochybne postačoval na uspokojenie veriteľovej vymáhateľnej pohľadávky, nebolo by dôvodu na vyslovenie neúčinnosti takéhoto právneho úkonu. Veriteľ preto musí v konaní pred súdom preukázať, že odporovateľným právnym úkonom (jednostranným či dvojstranným) dlžník kvalifikovane zmenšil svoj majetok.

Z výsluchu odporkyne 1/ na pojednávaní konanom dňa 22. 4. 2014 súd zistil, že nevedela o trestnom stíhaní svojho brata, pretože spolu nekomunikujú od roku 2010. Odporkyňa 1/ uviedla, že v čase uzatvárania odporovateľného právneho úkonu sa nezaujímal žiadnym spôsobom o to, či jej brat dlží niekomu peniaze, nič si nezisťovala, nijako sa o to nestarala. O dlhy svojho brata sa vôbec nezaujímal. Sumu 50 000, - eur poskytla svojmu bratovi, avšak čiastočne, nie jednorazovo a nikdy sa nezaujímal o to, na čo uvedené peniaze jej brat potrebuje. Iba neskôr sa dozvedela, že peniaze minul napríklad na zariadenie svojho domu. V uvedenej nehnuteľnosti, ktorá je predmetom odporovateľného právneho úkonu, jej brat žije aj so svojou rodinou až doposiaľ. Kúpnu zmluvu vypracoval jej brat a vypracovanú ju priniesol k odporkyňi 1/ domov, túto odporkyňa 1/ podpísala doma a potom všetci išli spolu na Správu katastra v Galante podať návrh na vklad vlastníckeho práva. Odporkyňa 1/ nevie nijakým spôsobom preukázať, že svojmu bratovi požičala celkovo 50 000, - eur. Nevedela ani presne uviesť, kedy mu peniaze požičala a nevedela uviesť ani presnú výšku pôžičky. Odporkyňa 1/ sa nevedela vyjadriť ani k tomu, prečo s bratom neuzatvorila darovaciu zmluvu, keďže prevod vlastníckeho práva k rodinnému domu mal byť splatením pôžičky jej brata, ale opätovne sa ona ako veriteľka svojho brata zaviazala zaplatiť za prevod rodinného domu do jej vlastníckeho práva sumu 50 000, - eur. Odporkyňa 1/ odporcu 2 nepozná, pravdepodobne sa jej brat bál, že dom predá a preto poslal odporcu 2/ k nej domov, aby od nej rodinný dom kúpil, tento predala za 50 000, - eur, pričom peniaze jej odporcu 2/ priniesol v hotovosti k nej domov. Odporkyňa 1/, pokiaľ bola vlastníčkou rodinného domu, so svojim bratom nemala uzatvorenú žiadnu zmluvu o nájme, respektíve o užívaní nehnuteľnosti, jej brat platil inkaso a o iné sa ona nezaujímal.

Z výsluchu odporcu 2/ na pojednávaní konanom dňa 22. 4. 2014 súd zistil, že s dlžníkom navrhovateľa sa pozná asi 20 rokov a stretávajú sa niekoľko krát mesačne. Nevedel o tom, že je trestne stíhaný. Vedel však o jeho dlhoch a to ako voči odporkyňi 1/, tak aj voči ľuďom v dedine, ktorým, napríklad ani nedvíha telefóny. Odporcu 2/ je ručiteľom pôžičky dlžníka, ktorú si vzal na stavbu predmetného rodinného domu so súp. č. XXX, ktorý v súčasnosti patrí odporcovi 2/, ktorú pôžičku dlžník do dnešného dňa spláca. Rodinný dom odkúpil na základe ponuky dlžníka - V. L., ako nejakú zábezpeku toho, že dlžník bude

splácať pôžičku, odporca 2/ o rodinný dom v skutočnosti nemá záujem. Manželka dlžníka odporcovi 2/ uviedla, že po splatení pôžičky chce odkúpiť naspäť rodinný dom. Odporca 2/ s odporkyňou 1/ uzatvoril kúpnopredajnú zmluvu, reálne jej aj vyplatil sumu 50 000, - eur, o čom však nemá doklad. Odporcovi 2/ je známa skutočnosť, že pozemok pod rodinným domom majú vo vlastníctve svokrovci pána L. a aj napriek tomu, že nie je k domu vyporiadany prístup cez pozemok svokrovcov, tento rodinný dom kúpil.

S poukazom na § 132 O.s.p. po posúdení ako písomných vyjadrení odporcov, tak aj ústnych prednesov na uvedenom pojednávaní súd musí konštatovať, že vyjadrenia odporcov sú účelové, tendenčné. Je nelogické, že odporkyňa 1/ ako veriteľka svojho brata uzatvárala s ním kúpnu zmluvu za sumu, ktorú údajne mala svojmu bratovi požičať, pričom dobrovoľne podpísala kúpnu zmluvu znejúcu na kúpnu cenu vo výške 50 000, - eur, ktorú sa zaviazala zaplatiť pri podpise zmluvy. Pokiaľ by sa naozaj malo jednať o formu splatenia pôžičky brata svojej sestry, by súd považoval za logický postup a to uzatvorenie darovacej zmluvy na prevod vlastníckeho práva k tejto nehnuteľnosti (resp. zriadenie záložného práva v prospech odporkyne 1/). Pokiaľ odporca 2/ tvrdí, že manželka L. majú záujem po splatení pôžičky získať späť do svojho vlastníctva prevedený rodinný dom, potom je nutné konštatovať, že manželka L.Č. nikdy nemali v úmysle v skutočnosti predať svoj rodinný dom a to aj s poukazom na to, že v dome doposiaľ bývajú. Tak ako odporkyňa 1/ nevedela preukázať pôžičku poskytnutú svojmu bratovi, tak nevedeli s odporcom 2/ preukázať ani to, že odporca 2/ v skutočnosti zaplatil odporkyňi 1/ kúpnu cenu vo výške 50 000, - eur. Zároveň nelogicky odporca 2/ tvrdí, že o rodinný dom nemá záujem a jeho odkúpenie malo byť len akousi zárukou toho, že pán L. bude splácať pôžičku, ktorej ručiteľom je odporca 2/. Rovnako aj toto tvrdenie je veľmi nelogické s poukazom na to, že odporca 2/ je ručiteľom pôžičky pána V. L., pričom zábezpeku toho, že pán L. bude splácať pôžičku, si odporca 2/ odkúpil od neho rodinný dom. Vo svetle uvedených skutočností sa aj v tomto prípade súdu javí logickejší postup uzatvorenia darovacej zmluvy. Rozporuplne vyznieva aj tvrdenie odporkyne 1/ v písomnom vyjadrení, v ktorom uviedla, že vynaložila náležitú starostlivosť, aby zistila finančnú situáciu svojho brata, pričom na pojednávaní uviedla, že sa o dlhy svojho brata nijakým spôsobom nezaujímal.

Nedôveryhodne vyznievajú aj tvrdenia odporcov v tom, že odporkyňa 1/ ako sestra pána L. a odporca 2/ ako jeho dlhoročný priateľ a ručiteľ jeho pôžičky nevedeli o tom, že dlžník navrhovateľa je trestne stíhaný a že sa dopustil zločinu poškodzovania veriteľa.

Z výsluchu svedka V. L. na pojednávaní konanom dňa 19. 6. 2014 súd zistil, že ani on nevie vysvetliť, prečo s odporkyňou 1/, ktorej dlžil sumu 50 000, - eur neuzatvoril darovaciu zmluvu, ale kúpnu zmluvu, pričom potvrdil, že odporkyňa 1/ mu kúpnu cenu za dom nevyplatila. Rovnako tendenčne pôsobí aj jeho vyjadrenie o tom, že s odporkyňou 1/ mal uzatvorenú ústnu zmluvu o nájme na užívanie rodinného domu s tým, že naďalej bude splácať pôžičku voči Štátnemu fondu rozvoja bývania. Nie je jasné, prečo by odporkyňa 1/ mala zaňho splácať pôžičku, respektíve čo mala vyriešiť kúpna zmluva ohľadne tejto pôžičky. Z výpovede svedka však vyplynulo, že aj potom, ako bol rodinný dom prevedený do vlastníctva odporkyne 1/, on so svojou rodinou zostal v dome bývať aj naďalej a hradili všetky režijné náklady na dom (vodné, stočné, elektrina, plyn, komunálny odpad, daň z nehnuteľnosti), teda všetko riadne hradili tak, akoby im dom naďalej patril. Svedok si je vedomý svojho záväzku voči navrhovateľovi, tento záväzok nezačal splácať a nevie, ako ho splatí. Svedok odporcovi 2/ spomínal, že dlží odporkyňi 1/ peniaze, preto sa odporca 2/ ponúkol, že rodinný dom odkúpi a keď svedok splatí pôžičku voči Štátnemu fondu rozvoja bývania, dom prepíše odporca 2/ späť na svedka. Ani svedok nedisponuje žiadnymi dokladmi o tom, že odporkyňa 1/ mu poskytla pôžičku, kedy sa tak stalo a v akej výške to bolo.

Po výsluchu svedka na priamu otázku súdu odporkyňa 1/ uviedla, že nikdy nemala vôľu vlastníť rodinný dom svojho brata, len si chcela svoje peniaze nejakým spôsobom zabezpečiť, obe kúpne zmluvy sa však uzatvárali s tým, že nehnuteľnosť naďalej bude užívať jej brat, ako by bol jej vlastníkom.

Odporovateľnosť je v podstate procesný inštitút a znamená, že veriteľ sa môže žalobou na súde domáhať, aby súd vyslovil (určil), že dlžníkove právne úkony, pokiaľ ukracujú uspokojenie veriteľovej vymáhateľnej pohľadávky, sú voči veriteľovi (navrhovateľke) právne neúčinné. Táto neúčinnosť voči veriteľovi pôsobí na základe právoplatnosti rozsudku súdu, a to ex tunc, vo vzťahu k ostatným osobám zostáva odporovateľný právny úkon účinným.

Lehota troch rokov, v ktorej možno úspešne odporovať právnomu úkonu dlžníka, je hmotnoprávnou lehotou, v ktorej musí byť žaloba uplatnená na súde (nestačí ju napr. podať na pošte). Súd na uplynutie tejto lehoty prihliada z úradnej povinnosti, pretože ide o lehotu prepadnú (prekluzívnu). Táto lehota začína plynúť od vykonania právneho úkonu. Pri právnych úkonoch, podľa ktorých práva vznikajú vkladom do katastra nehnuteľností, možno považovať za dlžníkom vykonaný právny úkon, t.j. za právny úkon, ku ktorému došlo medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi, len taký právny úkon, podľa ktorého bolo na základe právoplatného rozhodnutia katastrálneho úradu o jeho povolení vložené právo do katastra nehnuteľností. Trojročná lehota pre uplatnenie práva odporovať právnym úkonom dlžníka preto v týchto prípadoch začína plynúť dňom, ku ktorému vznikli účinky vkladu práva do katastra nehnuteľností (v danom prípade je to deň 31. 1. 2012) a uplynie dňom 31. 1. 2015 podľa § 122 ods. 2 OZ: „Koniec lehoty určenej podľa týždňov, mesiacov alebo rokov pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním alebo číslom zhoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť, od ktorej sa lehota začína. Ak nie je takýto deň v poslednom mesiaci, pripadne koniec lehoty na jeho posledný deň.“

Odsek 3 umožňuje veriteľovi, aby za výhodnejších podmienok odporoval právnomu úkonu. V týchto prípadoch preukázanie úmyslu dlžníka cum animo fraudandi nie je podmienkou odporovateľnosti; úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa i vedomosť blízkych osôb (ods. 3 písm. a/) sa predpokladá (prezumeje). Preto druhá žalovaná strana musí preukázať (na nej je dôkazné bremeno), že úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa nemohla poznať ani pri náležitej starostlivosti. Pokiaľ to druhá strana v konaní pred súdom nepreukáže, odporovacia žaloba je úspešná. V tom spočíva vyššie spomenutá výhoda veriteľa, odôvodnená vzťahom dlžníka k osobám v cit. ustanovení vymenovaným.

Osoba dlžníkovi blízka sa môže ubrániť odporovacej žalobe, len ak preukáže, že o dlžníkovom úmysle ukrátiť odporovaným právnym úkonom veriteľa nevedela a ani nemohla vedieť napriek tomu, že vyvinula „starostlivosť“, aby poznala tento dlžníkov úmysel a išlo o „náležitú starostlivosť“. Vynaloženie náležitej starostlivosti predpokladá, že osoba dlžníkovi blízka vykonala s ohľadom na okolnosti prípadu a s prihliadnutím na obsah právneho úkonu dlžníka takú činnosť (aktivitu), aby dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa, ktorý tu bol v dobe odporovaného právneho úkonu, z ich výsledkov poznala (t. j. aby sa o tomto úmysle dozvedela).

Po výsluchu odporcov ako aj svedka sa v danej veci súd musel zaoberať tým, či v skutočnosti došlo k uzatvoreniu kúpnej zmluvy medzi svedkom - dlžníkom a jemu blízkou osobou - odporkyňou 1/. Z výsluchu odporcov ako aj svedka mal súd za preukázané, že ako svedok nikdy nemal záujem v skutočnosti predať svoj dom, ani odporcovia nikdy nemali v skutočnosti záujem tento dom nadobudnúť do svojho výlučného vlastníckeho práva. Svedok tým, že aj naďalej po prevode vlastníckeho práva k rodinnému domu platil všetky režijné náklady a najmä daň z nehnuteľností, ktorú platí vlastníč nehnuteľností, odporcovia tým, že aj naďalej umožnili svedkovi v rodinnom dome bývať a hradiť daň z nehnuteľnosti (oni si teda ako vlastníci svoju povinnosť neplnili v dôsledku toho, že nikdy vlastníckmi nechceli byť) a ďalšie režijné náklady, preto je nutné konštatovať, že nedošlo pri uzatváraní kúpnych zmlúv, najmä kúpnej zmluvy medzi svedkom - dlžníkom a odporkyňou 1/ k zhode prejavu a vôle.

Podľa § 34 OZ, Právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

Ak súd posudzuje platnosť právneho úkonu, jeho účinky, a pod., kľúčový význam má vyriešenie základnej otázky, či vôbec došlo k právnomu úkonu. Ak zo skutkových okolností nemožno usúdiť na právny úkon, potom nemožno uvažovať ani o dôsledkoch takéhoto úkonu, ktoré inak objektívne právo s takým úkonom pravidelne spája. Ak niet právneho úkonu, vznikajú úplne odlišné následky v hmotnoprávnej sfére dotknutých subjektov. Právny úkon, ako to vyplýva z dikcie zákona, je určený prejavom vôle, zameraním tohto prejavu vôle, vznikom, zmenou alebo zánikom (zrušením) práv a povinností alebo, a to je v podstate to isté, smeruje k vyvolaniu iných právnych následkov, ktoré právne predpisy s takým prejavom vôle spájajú. Ťažiskom pre posúdenie, či ide o právny úkon, je prejav vôle. Musí jestvovať jednota vôle a jej prejavu. Tieto dve zložky sa musia vyskytovať v konkrétnom prípade simultánne. Inak niet právneho úkonu.

Aj keď je vôľa psychický vzťah konajúceho človeka k zamýšľanému následku tohto konania, existencia vôle sa musí skúmať (bez ohľadu na konajúcu osobu) vždy konkrétne, pričom východiskom sú objektívne okolnosti, za ktorých došlo k prejavu vôle. Osobitný zreteľ sa kladie na dobromyseľnosť adresáta úkonu. Na druhej strane právny význam nemožno priznať motívu prejavenej vôle (vnútorná pohnútky), okrem prípadu, ak by bol - pri prejave vôle - súčasťou právneho úkonu. Prejav vôle je akákoľvek forma jej vonkajšieho manifestovania. Táto forma však musí byť poznateľná inými osobami a nezáleží na tom, akými prostriedkami sa táto poznateľnosť dosiahne. Kde niet vôle a prejavu, niet ani právneho úkonu (non negotium).

Skúmanie platnosti prejavu vôle je predpokladom pre záver o platnosti právneho úkonu. Ak prejav vôle nespĺňa predpísané náležitosti, právny úkon nemôže byť platný (nullum negotium).

Podľa § 37 ods. 1 OZ, Právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Platný právny úkon podľa § 37 predpokladá, že k prejavu vôle došlo slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne, s možným predmetom plnenia. Inak je právny úkon neplatný.

Sloboda a vážnosť sú základné náležitosti vôle. Sloboda vôle vychádza z podmienok utvárania vôle konajúceho subjektu. Treba však zdôrazniť, že vôľa bez jej prejavu nie je poznateľná a ak bol prejav urobený neslobodne, možno usúdiť aj na neslobodu vôle. Vážnosť vôle súvisí s tým, že sa zdanlivo prejavuje vôľa, ktorá v skutočnosti neexistuje, resp. síce existuje, avšak v inej kvalite, než to ukazuje jej prejav. K takýmto prejavom vôle patria úkony urobené s vnútornou výhradou, simulované právne úkony, úkony urobené pri vyučovaní, pri hre, úkony spojené s recesiou a pod.

Po výsluchu odporcov a svedka súd dospel k záveru o nevážnosti vôle konajúcich subjektov, pretože ani jeden z nich nemal vôľu spojiť s právnym úkonom jeho účinky - svedok nemal skutočnú, vážnu vôľu previesť vlastnícke právo na odporkyňu 1/, odporcovia nemali vôľu nadobudnúť vlastnícke právo. Vo svetle všetkých dôkazov súd dospel k záveru, že predmetnú právne úkony boli len simulované, pričom tieto právne úkony nemajú náležitosti ani prípadne darovacej zmluvy ako dissimulovaného právneho úkonu (keďže kúpna cena nebola zaplatená ani v jednom prípade, resp. o tom odporcovia nepredložili dôkazy a týmito ani nedisponujú), pretože aj tu chýba vážnosť vôle.

Ak právny úkon nie je urobený vážne, je absolútne neplatný. Pre absolútnu neplatnosť právneho úkonu je charakteristické, že

- pôsobí ex tunc, t.j. od začiatku,
- nastáva priamo zo zákona a aj keď sa jej môže dovoliavať každý, kto má na tom právny záujem, nie je potrebné, aby táto neplatnosť bola deklarovaná súdnym alebo iným rozhodnutím orgánu právnej ochrany,
- určenie absolútnej neplatnosti právneho úkonu v súdnom konaní predpokladá naliehavý právny záujem na takomto určení, inak súd takejto žalobe nemôže vyhovieť,
- sa na ňu prihliada aj bez námietky, t.j. z úradnej povinnosti (ex off),
- ju nemožno žiadnym spôsobom napraviť (konvalidácia alebo ratihabícia), čo vyplýva z toho, že nemožno naprávať úkon, ktorý neexistuje, a nadväzne na to, z rovnakého dôvodu - nemožno od takého právneho úkonu (zmluvy) odstúpiť,
- nie je časovo obmedzená, aj keď určitou výnimkou je, ak sú splnené ostatné zákonné predpoklady, inštitút vydržania, kde aj absolútne neplatný právny úkon môže byť iusta causa possessionis,

- zakladá nároky z bezdôvodného obohatenia (§ 451 a nasl.).

Keďže odporkyňa 1/ nenadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnosti, v zmysle zásady „nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet“ („nikto nemôže na iného previesť viac práv, než sám má“), nemohla ďalej previesť vlastnícke právo na odporcu 2/, čím aj druhý právny úkon (kúpna zmluva uzatvorená medzi odporkyňou 1/ a odporcom 2/) je absolútne neplatný.

Pretože súd dospel k záveru o absolútnej neplatnosti právneho úkonu - kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi odporkyňou 1/ ako kupujúcou a predávajúcim V. L., ktorej predmetom je predaj rodinného domu so súp. č. XXX, postaveného na parc. registra „E.“ č. XXXX/XXX, k. ú. M. V., zapísaného na LV č. XXXX vedeného Správou katastra Galanta (v súčasnosti Okresným úradom Galanta, katastrálny odbor), ktorá bola zavkladovaná pod M. XXX/XXXX zo dňa 29. 3. 2012, nemohol návrhu navrhovateľa vyhovieť, pretože odporovať možno iba platnému právnomu úkonu (vzhľadom na účinky absolútnej neplatnosť, ktorá pôsobí ex tunc).

Neplatnosť právneho úkonu vyjadrená v § 37 OZ je neplatnosťou absolútnou od začiatku bez ohľadu na to, či sa niekto dôvodu neplatnosti dovolal, a nie je rozhodujúce, či došlo k vydaniu súdneho rozhodnutia určujúceho, že právny úkon je neplatný (Z IV (s. 459, ods. 7)).

Na základe uvedených skutočností súd rozhodol tak, ako to vyplýva z enunciátu rozhodnutia.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Odporcovia boli v konaní plne úspešní, avšak náhradu trov konania si neuplatnili, preto im ich náhradu súd nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné podať odvolanie a to do 15 dní odo dňa jeho písomného doručenia cestou podpísaného súdu na Krajský súd v Trnave, písomne alebo ústne do zápisnice.

Z písomne podaného odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sa ním sleduje, musí byť podpísané a datované. V odvolaní sa má ďalej uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (ako má odvolací súd rozhodnúť). Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 205 ods. 3 O.s.p.).